

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum quatuor illa signa visibilis missionis Spiritus sancti fuerint verè illæ
res quæ apparebant, an similitudines solùm earum. disput. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

ARTICVLVS VII.

Vtrum Spiritu sancto conueniat visibiliter mitti.

DISPVATIO I.

EXCITAT solum questionem D. Thomas de Spiritu sancto, quoniam ex illo Ioan. 1. Et verbum caro factum est. & habitauit in nobis, & ex plerisque aliis scripturae testimoniis notum erat, Filium visibiliter fuisse missum. In corpore tamen articuli utramque visibilem missionem explicat.

Quo loco obserua, quoniam Filius visibiliter est missus, vt per sua merita autor esset gratiae, genūque humanum redimeret, debuisset in vnitatem sui suppositi eam naturam assumere, in qua visibiliter apparuit. At verò, quoniam Spiritus sanctus solum est missus visibiliter in signum inuisibilis missionis per gratiam, idque in vtilitatem Ecclesiae, vt homines ad fidem adducerentur, in eaque corroborarentur, necesse non fuit ea signa sensibilia sibi hypostatice vniret, in quibus visibiliter apparuit, videlicet columbae, nubis, flatus, ac ignis instar linguarum habentis. Id quod affirmant Augustinus 2. de Trinitate c. 6. & ceteri Patres, ac Doctores Scholastici communiter. Tertullianum excipio, qui in libro de carne Christi, paulò post principium, asserere videtur, tum columbam fuisse verum animal de nihilo tunc factum, tum etiam assumptam fuisse ab Spiritu sancto in vnitatem suppositi, fuisseque postea dimissam & in nihilum redactam. Sunt verò signa illa ministerio Angelorum fabricata, non quidem vt ipsorum, sed vt essent signum Spiritus sancti, qui vel tunc inuisibiliter mittebatur, aut antea erat missus, perseverabatque per dona sua in eo, ad quem inuisibiliter erat missus. Quod dico propter signa columbae & nubis, quae super Christum apparuerunt: missio namque illa visibilis Spiritus sancti super Christum non fuit signum missionis inuisibilis per gratiam ad Christum, quae tunc fieret, sed quae in instanti conceptionis facta fuit: totam quippe gratiam Spiritus sancti, quam erat recepturus, accepit Christus in instanti incarnationis, neque vlla additio ei postea facta fuit.

DISPVATIO II.

Vtrum quatuor illa signa visibilis missionis Spiritus sancti fuerint verè ille res, quae apparebant, an similitudines solum earum.

Communis Theologorum sententia est, quatuor illa signa missionis visibilis Spiritus sancti nempe columbam, nubem, flatum, ac linguas dispartitas tamquam ignis, fuisse res extra animam, quae verè mouebant sensus illas percipientium: non verò fuisse res imaginarias, quales esse solebant visiones prophetarum per imagines rerum in sensum internum immittas, absque existentia realiter earumdem rerum, aut aliarum illis similitum, quae sensus Prophetarum mouerent. Augustinum tamen excipio, qui 2. de Trinitate cap. 6. in questionem vertit, an linguae illae, tamquam ignis, fuerint res aliquae, quae sensum mouerent, an verò solae imagines in sensum externum immittas, quae id ostenderent, cum tamen nihil omnino esset extra sensum, quod adprehenderetur. Ac licet Au-

gustinus eo loco aniceps sit, communis tamen ac vera sententia est, quam retulimus, eamque amplectitur ipse Augustinus circa linguas illas epistola 102. Quod ergo quaerimus hoc loco est vtrum quatuor illa signa essent illae eadem res quae videbantur, an solum res illis similes.

Quod ad flatum attinet, conueniunt omnes fuisse verum flatum. De nube probabile existimo, eam ex aere condensato per compressionem, atque applicando actiua passiuus, fuisse Angelorum ministerio fabricatam, continuoque euanuisse aere reducete se ad suam pristinam dispositionem. Supplicor praeterea aërem illum non transiisse in substantiam aquae, sed retinuisse formam aëris: vapor autem, ex quo constat nubes, de substantia est aquae, vt in libris Meteororum ostendimus.

De linguis, quae in die Pentecostes super Apostolos apparuerunt, in primis constat non fuisse veras linguas de substantia carnis, neque haud fuisse earum effigiem quo ad colorem, sed solum quo ad figuram. Affirmandum praeterea est, non fuisse de substantia ignis: rum quia aliàs combussissent Apostolos, nisi interuenisset miraculum: non sunt autem multiplicanda miracula sine necessitate: tum vel maximè, quoniam sacra historia Actorum 2. non affirmat linguas illas fuisse ignis, sed tamquam ignis: quare habebant quidem ignis effigiem, non tamen erant verus ignis, vt iplamet sacra historia aperte innuit: Videntur ergo fuisse de substantia aëris, vt de nube lucida dictum est, expletòque ministerio aëreque redeunte ad suam pristinam dispositionem, continuo, & effigiem illam linguarum, & colorem ignis amisisse.

Præcipua difficultas est circa columbam, fueritne verum animal. D. Thomas 3. parte quaest. 39. artic. 7. cum Augustino de Agone Christiano capite 22. existimat fuisse verum animal de nouo creatum. In eadem sententia fuit Anselmus in caput tertium Matthaei.

In contraria sententia, quae dicit non fuisse verum animal, sunt Ambrosius lib. 1. de sacramentis cap. 7. Neque affirmat contrarium in lib. de iis, qui ministeriis initiantur cap. 4. siattè legatur, Chrysostomus homilia 12. in Matthæum, Procopius Gazæus in Genesim c. 18. Lyra in cap. 3. Matthaei, D. Thomas in 1. dist. 17. q. 4. art. 3. ad tertium. Egidius eadem dist. in 2. principali q. 2. Durandus q. 14. Caietanus tertia parte loco citato, & in c. 3. Matth. Bartholomæus Torres hoc loco, Abulensis super Matth. c. 3. q. 84. & plerique alij, in eademque fuit Augustinus epistola 102. Probari autè potest primò & præcipuè, quoniam Euangelistae omnes loquuntur de ea, non vt de animali, sed vt de effigie animalis. Matthæus, & Lucas vterque 3. c. dicant, sicut columba. Marcus c. 1. tamquam columba. Ioannes cap. 1. quasi columba. Secundo, quia omnes concedunt linguas, quae apparuerunt super Apostolos, non fuisse verum ignem, sed similitudinem ignis: sicut autem Lucas Actorum 2. vltus est aduerbio similitudinis, dicens, tamquam ignis: ita in proposito omnes Euangelistae vsi sunt aduerbiis similitudinis ad exprimendum signum columbae: ergo non fuit verum animal, sed effigies animalis. Tertio, quia ad denotandum, significandūque aduentum Spiritus sancti non erat necessarium verum animal, sed satis erat similitudo animalis: ergo fuit similitudo ex aere ministerio angelorum fabricata, quae continuo expleto ministerio, vt Augustinus epistola citata ait, desinit esse, & non fuit verum animal de nouo productam.

Verum

Flatus in quo Spiritus sanctus apparuit verus exiit. Nubes quid.

Lingua quales.

Columba in qua Spiritus sanctus apparuit an fuerit animal.

Missio visibilis filij exponitur.

Columba in qua Spiritus sanctus apparuit non fuit assumpt.

Signa visibilis missionis Spiritus sancti fuisse res veras.

Obiectio.

Verum contra obiciunt autores opposita sententia, quia si Spiritus sanctus apparuisset in specie columbae, & non in vera columba, decepisset Ioannem aspicientem, & credentem esse veram columbam. Neganda est tamen consequentia: ipse namque Ioannes verè agnouit non fuisse columbam, sed instar eius effigiem. Vt enim habetur Ioan. 1. Testimonium perhibuit Ioannes dicens, Quia vidi Spiritum sanctum descendentem quasi columbam. Adde, quod si argumentum alicuius esset momenti: probaret etiam Spiritum sanctum decepisse, quando in specie ignis, & non in vero igne, descendit super Apostolos.

Alia obiectio.

Obiciunt secundò, Filius Dei apparuit in vera humanitate: ergo & Spiritus sanctus in vera columba. Neganda est quoque consequentia: quia Filius assumpsit humanitatem in vnitatem suppositi, vt per eam mereretur, redimeretque genus humanum. Spiritus sanctus verò solum est vsus specie columbae, vt significaret praesentiam suam, ad quod non erat opus vero animali.

Diluitur.

A Item illud Isaia 61. Spiritus Domini super me, èd quod vnxerit me, ad annunciandum mansuetis misit me, vt mederer contritis corde, vt predicarem captiuis indulgentiam, &c. Quem locum Christus-Luca 4. affirmat intelligi de se ipso. Ratio verò huius conclusionis est, quoniam Christus, quatenus homo, est à tota gloriosissima Trinitate, atque aded à se ipso, quatenus est Deus: quare à se ipso & à tota diuinissima Trinitate dici potest propriè mitti, si eo modo spectetur. Ad propriam namque missionem satis est, si quatenus homo, sit alius à se ipso, quatenus est Deus, quoad naturam.

B Tertia conclusio. Ratione effectus ad extra, secundum quem persona dicitur mitti & ratione liberae voluntatis, qua mitti donarique dicitur, quorum vtrumque ad rationem missionis personae diuinæ exigitur, Filius dici potest, minus propriè, mitti, tum ab Spiritu sancto, tum à se ipso: Spiritus sanctus quoque dici potest mitti à se. Hanc affirmant Augustinus 2. de Trinit. c. 5. Magister, & plerique Scholastici in 1. d. 15. atque iuxta eam sunt intelligendi. Potest autem ex eo probari, quoniam opera augustissimæ Trinitatis ad extra sunt indiuisa, volitioque illa libera, qua persona liberè mittitur, est volitio essentialis, ac proinde communis toti altissimæ Trinitati. Quia tamen missio personæ diuinæ, si propriè sumatur, atque vt in Scripturis sacris sumi consuevit, vltra effectum temporalem, & actum illum liberum voluntatis diuinæ, includit etiam personam, quæ mittitur, non solum distinctam esse à mittente, sed etiam ex ea æternaliter procedere, vt art. 1. explicatum est, inde est, vt neque Filius, quæ persona diuinæ est, propriè mitti dicatur à se, aut ab Spiritu sancto, neque Spiritus sanctus, aut Pater, mitti à se ipsis dicantur: neque verò id in Scripturis sanctis reperitur.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum persona diuina non mittatur, nisi ab ea à qua procedit æternaliter.

1. Conclusio. Missio propria solum persona mittitur ab ea, à qua procedit.

In prima conclusio. Si missio sumatur propriè, persona diuina, quæ persona diuina est, solum dicitur mitti ab ea, à qua procedit æternaliter: quare neque Filius mittitur à se, neque ab Spiritu sancto, sed à solo Patre, neque Spiritus sanctus mittitur à seipso, sed à Patre & Filio. Hæc pater ex hætenus dictis, quoniam missio propriè sumpta includit ordinem originis ad personam mittentem.

2. Conclusio. Christus vt homo, quo pacto missus.

Secunda conclusio. Filius Dei factus iam homo, & quatenus homo, mittitur ad prædicandum, redimendumque genus humanum per mortem suam, &c. à tota adorandissima Trinitate, atque aded non solum à Patre, sed etiam ab Spiritu sancto, & à seipso, quatenus Deus est, imò ad id præceptum illi, vt homini, imponitur à tota augustissima Trinitate. Hæc est Iginij epistola 1. decretali ad omnes Christi fideles, cuius hæc sunt verba: Filius non secundum Deitatem solum à Patre missus est, sed secundum carnem: quam clementer, & pie pro nobis assumere non dedignatus est. Nam quod semetipsum (exinanita maiestatis suæ potentia) idem se Filius miserit, Apostolus contestatur, & dicit: Semetipsum exinanuit formam serui accipiens: & humiliavit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Eadem est Concilij Toletani vndecimi in confessione fidei, vbi habetur: Missus Filius, non solum à Patre sed & ab Spiritu sancto missus esse credendus est, in eo quod per prophetam dicitur: Et tunc Dominus misit me, & Spiritus eius. A semetipso quoque missus accipitur, pro eo quod inseparabilis, non solum voluntas, sed operatio totius sanctissimæ Trinitatis agnoscitur. Hætenus Concilium illud. Iuxta hanc conclusionem (vt Concilium Toletanum exponit) intelligitur illud Isaia 48. Dominus meus misit me, & spiritus eius.

C Circa dubium, quod D. Thomas in 3. argumeto tangit, & ad quod respondet in calce articuli, vtrum scilicet homines dare possint Spiritum sanctum, sit 1. conclusio. Homines dare non possunt Spiritum sanctum, vt dare importat autoritatè, saltem quoad originem, comparatione eius quod datur, atque vt is dare dicitur, cuius est, quod datur. Hæc est notissima. Iuxta hunc sensum negant Augustinus 15. de Trinitate cap. 26. D. Thomas hoc loco, Magister in 1. dist. 14. & Scholastici eadem distinctione, homines dare Spiritum sanctum.

D Secunda conclusio. Cum sacramenta, modo causarum moralium, attingant gratiam, secundum quam Spiritus sanctus confertur, ministri Ecclesie conficientes, applicantesque sacramenta, sunt causæ instrumentales, quod confertur gratia, secundum quam Spiritus sanctus confertur, eaque ratione aliquo modo cooperatur, vt Spiritus sanctus confertur: absolute tamen, hoc est, sine addito, dicitur non sunt conferre, aut dare Spiritum sanctum: quoniam id, simpliciter loquendo, denotare videtur conferre & dare iuxta sensum primæ conclusionis. Ita tandem pro nostra tenuitate finem imposuimus expositioni abditissimi huius mysterij sanctissimæ Trinitatis, Deo optimo Maximo concedente, cui laus & honor in sæculorum sæcula. Amen.